

Näin rakennat pk-yrityksen vastuullisuuspolun

16.12.2024

Vastuullisuusasiat koskevat pk-yrityksiä, vaikka laki ei vielä siihen velvoittaisikaan. Toimitusketjun kautta tai rahoitusta hakiessa vastuullisuusasiat ovat tulleet pienemmissäkin yrityksissä jo vastaan. Vastaavasti isommat suomalaisyritykset ovat olleet jo huolissaan siitä, miten niiden alihankintaketjunsa suomalaisvalmistajat saavat kilpailukykynsä säilytettyä. Hinta on harvoin suomalaisvalmistajan kilpailuetu, mutta vastuullisuus voi olla. Ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvistä huolenaiheista on tulossa keskeisiä taloudellisia näkökohtia monille pk-yrityksille.

Kauppakamarin pk-hallitusbarometrin 2023 mukaan reilu puolet yrityksistä pitää vastuullisuusosaamista erittäin tärkeänä tai tärkeänä. Jo lähes viidennes pk-yrityksistä raportoi vastuullisuudesta ja kestävästä kehityksestä toimitus- tai arvoketjun osapuolelle. Pienemmät yritykset eivät kuulu yritysvastuudirektiivin tai CSRD-raportointidirektiivin piiriin, mutta ne kuuluvat isojen yritysten arvoketjuihin, joihin näillä direktiiveillä on vaikutus. Lue lisää aiheesta täältä: CSRD ja CSDDD, mitä ne oikein ovat ja miten ne liittyvät pk-yrityksiin?

Yrityksiltä odotetaan entistä enemmän avoimuutta ja läpinäkyvyyttä toteuttamiensa vastuullisuustoimenpiteiden suhteen. Kun vastuullisuusnäkökulmat ilmaistaan läpinäkyvästi ja ne tulevat osaksi liiketoiminnan arkea, asiakkaat ja muut sidosryhmät, kuten yhteistyökumppanit ja henkilöstö, kiinnittävät vastuullisuusasioihin yhä enemmän huomiota myös ilman pakkoa. Osa yrityksistä haluaa kehittää vastuullisuuttaan myös arvopohjaansa perustuen tai näkee sen kilpailutekijänä.

Vastuullisuuden merkitys näkyy jo vahvasti ympäristöasioissa, mutta myös sosiaalisen vastuun, hyvän hallinnon ja taloudellisen vastuun näkökulmat korostuvat entistä enemmän kaikenkokoisissa yrityksissä. Myös kuluttajien suunnasta tuleva paine lisää pk-yritysten halua huomioida vastuullisuusasiat yhä paremmin.

Vastuullisuuspolku – Kestävän strategian askelmerkit pk-yritykselle

Vastuullisuus sen laajassa merkityksessä on tullut nopeasti tärkeäksi osaksi liiketoimintaa. Yrityksissä on selvää osaamisvajetta, mikä hidastaa vastuullisuuden kehittämisen käynnistämistä, vaikka tahtoa siihen olisikin.

Pk-yritykset ovat kaivanneet selkeää maksutonta strategiatason työkalua vastuullisuustyönsä tueksi. Nyt sellainen on julkaistu. Eteläpohjalaisille pk-yrityksille suunnattu ja alueen yritysten kanssa yhdessä kehitetty Vastuullisuuspolku-työkalu on oikeastaan kokonainen työkalupakki. Se auttaa yritystä luomaan suunnitelman kestävän strategisen liiketoiminnan rakentamiseksi tai jatkokehittämiseksi. Työkalu auttaa hahmottamaan, mitä vastuullisuustyö on, ja millaisia vaiheita työhön liittyy. Työkalu on rakennettu Seinäjoen ammattikorkeakoulun ja Vaasan yliopiston hankkeessa: Tiekartta pk-yritysten kestävän strategisen liiketoiminnan rakentamiseksi, joka on Euroopan unionin osarahoittama.

Vastuullisuuspolku-työkalun avulla yritys rakentaa vastuullisuusstrategiaa ja -raportointia osaksi muuta strategiatyötä, askel kerrallaan kohti isompaa päämäärää. Vastuullisuuspolkutyökalu koostuu neljästä moduulista:

1. Ymmärrys
2. Käynnistäminen
3. Vastuullisuustyö
4. Raportointi ja viestintä

Vastuullisuuspolun moduulit 1 ja 2 ohjaavat huolelliseen taustatyöhön ja olennaisen kiteyttämiseen sidosryhmiä kuunnellen. Aluksi on tärkeää tunnistaa nykytila, ja kun perusta on kunnossa, osataan tavoitteet ja toteutusvaiheen voimavarat suunnata ja mittaroida oikein.

Viestintä leikkaa läpi koko vastuullisuuspolun. Kaksisuuntaisen viestinnän rakentaminen on keskeistä vastuullisuustyössä. Vaikuttavimmillaan viestinnän rooli on strateginen. Kun viestintä on aktiivisesti mukana johtotasolla, se voi juurruttaa strategiaa arkeen tehokkaasti ja luoda reittejä vuoropuhelulle.

Mistä löytyvät resurssit ja kenellä on vastuu?

Pk-yrityksessä vastuullisuustyö tapahtuu usein muun työn ohella, mikä korostaa suunnitelmallisuuden ja huolellisen roolituksen merkitystä. Vastuullisuuspolulla olennaisen tunnistaminen on tärkeä vaihe. Se auttaa suuntaamaan teot ja niukat resurssit viisaasti. Kun tunnistetaan, mikä on toiminnan kannalta olennaisinta vastuullisuuden näkökulmasta, osataan myös arvioida millaista osaamista vastuullisuusasiat yrityksessä edellyttävät.

Aidosti vastuullisessa yrityksessä johto on vahvasti sitoutunut vastuullisuustyöhön. Johto ja hallitus ovat keskeisessä roolissa strategisesti vastuullisen liiketoiminnan rakentamisessa – niiden on luotava tarvittavat edellytykset ja myös itse osallistuttava aktiivisesti. Vastuullisuuden strateginen johtaminen ja seuranta edellyttävät, että myös hallituksella on riittävää vastuullisuusosaamista. Hallituksen kautta saatava ulkoinen

vastuullisuusasiantuntijuus voi samalla helpottaa yrityksen vastuullisuusymmärryksen hallintaa ja auttaa pysymään ajan tasalla.

Käytännön tasolla onnistuminen vastuullisuustyössä edellyttää myös yrityksen eri ihmisten ja yksiköiden osallistamista, yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Näin tekeminen ei jää yhden henkilön harteille, vaan sitä voidaan jakaa useammalle kunkin oman osaamisen ja tietämyksen mukaisesti. Suunnittelulle kannattaa varata riittävästi aikaa, jotta saadaan luotua hyvä perusta sujuvalle vastuullisuustyölle.

Vastuullisuuspolku-työkalu on suunniteltu avuksi kaikille, jotka työskentelevät vastuullisuuden parissa – olitpa sitten hallituksen jäsen, yrityksen johtoa tai työntekijä. Se tarjoaa tuhdin tietopaketin sekä useita käytännön työkaluja vastuullisuustyön eri vaiheisiin. Olitpa sitten vastuullisuustyön alussa, tai kokeneempi konkari, työkalun avulla pääset omaksumaan uusia asioita ja syventämään vastuullisuustaitojasi.

Tutustu työkaluun täältä**Heli Hietala**
SeAMK

Emilia Kangas
SeAMK

Suvi Hakala
SeAMK

Kirjoittajat työskentelevät projektipäällikköinä ja asiantuntijoina mm. pk-yritysten vastuullisuutta ja kestävää liiketoimintaa edistävissä hankkeissa.

Lähteet

https://kauppakamari.fi/julkaisu/kauppakamarien-pk-hallitusbarometri/https://lehti.app-staging.seamk.hion.dev/verkkolehti/csrd-ja-csddd-mita-ne-ovat-ja-mita-eroa-niilla-on/https://lehti.app-staging.seamk.hion.dev/verkkolehti/csrd-ja-csddd-direktiivien-vaikutukset-pk-yrityksiin/